ԹՎ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1537 — ՇԱԲԱԹ 28 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 — 12 ՄԱՐՏ 1904 Ն.Տ.

ՎԱ ՓԱՐԱ

ՅԵՐ ԵՒ ՅՆՕՐԷՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, ՊԱՊ ԱԼԻ ՀԱՅՏԷՊԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՎԱ ՓԱՐԱ

رمنیجه سورهانتاق غزتهسی صاحب امتیازی د. جیوولك

باب عالی جادهسی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20. Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԾԱՌԱՅՈՑՆԵՐԸ ԱՐԵՒԼՈՑՍԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱԼՏՈՑ ՀԱՄԱՐ

12 ամիսը կանխիկ ղր. 75

6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100

6 » « » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ Ֆրթ. 22

6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՕՑ 10ԻՆ 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ՓԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐ

Մէկ անգամի համար տողը 5 պ.

Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՕՐԱՑՈՑ ՑԱՑՍ ՕԳՈՒՏԱՑ

1904

ՀԻՆ ՏՈՄԱՐ—ՓԵՏՐ. 28 ՇԱԲԱԹ

ի. օր Մեծ Պահոց։

Սրբոյն Յովհաննու Երուսաղէմայ Հայրապետին եւ հայրապետացն մերոց Յովհաննէս իմաստասիրին Օձնեցւոյ, Յովհաննու Որոտնեցւոյն եւ Գրիգորի Տաթեւացւոյն։

ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ—ՄԱՐՏ 12

ՏԱՃԿԱԿԱՆ.—1321 ՉԻԼՀԻՃԷՏ 24

ՎԱՂԸ

ՀԻՆ ՏՈՄԱՐ—+ԿԻՐԱԿԻ· ՓԵՏՐՈՒԱՐ 29

Դ. Քառասնորդաց եւ ԻՆ օր Մեծ Պահոց։ Տնտեսիկ։

ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ— ՄԱՐՏ 13

ՏԱՃԿԱԿԱՆ— ՉԻԼՀԻՃԷՏ 25

ԿԷՍ ՕՐ.— Թրք. 6.11 Եւր. 5.50

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1847 փետր. 28ին կը մեռնի Արիստոմ Իւթիւճեան՝ Հայ բողոքականներու առաջին երէցը, որ ձեռնադրուած էր 1846ին։

ԳՐՈՂԸ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հազիւ քանի մը չաթմի առաջ, ընտանեկան հաւաքոյթի մը մէջ, քիչ չատ զարգացում ունեցող տարեկոր երիտասարդներու միջեւ փոխանակուած խօսակցութեան մը միջոցին, ուր գաղափարները եւ կարծիքները առանց որ եւ է կապի եւ յարմարականութեան՝ թէեւ առանց որ եւ է պատճառի՝ իրարու կը յաջորդէին, կարծիքի փոխանակութիւնը այնպիսի ընթացք մը առաւ որ դարձաւ օրւան յուզումներէն եւ անոր էվերը լեցնող գրուածներուն վրայ։

Զգիտի ըսեմ հոս թէ ի՛ւրաքանչիւր ոք ի՛նչ ըսաւ, ինչպէս արտայայտեց, կամ ինչպէս ինքնահաւան չեզոքութեամբ վճիռներ ու օրօշումներ տուաւ։ Այդ կարծիքներն եւ գաղափարները աւելի կամ նուազ հասան եւ գիտակից մասնակցութեան վրայ հիմնուած, թէթէ խոհականութեան մը բովէն անցընէինք։ պիտի գտնէինք անոնց մեծ ծածկուած չատ անգամ թիւր ու սխալ մտածումներ, որ եւ է գործի չէ՛ուելով՝ չատ բան գիտցած ըլլալու անփառասիրութիւններ, սիրուն խօսք մը ըրած ըլլալու մտադրութեամբ անտեղի ծաղրածութիւններ եւ վերջապէս այնպիսի կարծի՛ք՝ եր, որոնք պարզապէս անոր համար կը սահին բոլորին չրթունքներէն, որ զանոնք արտասանող բերանն ալ խօսքի խաւնուած ըլլալու չնորհէն չզրկեն։

Առանձ ամէնքն ալ գիս չէին չահագրգռեր բնական է՛ր է, գիս որ ա՛յ խմբագիր մը եմ ա՛յ ալ լրագրական կեանքին հետ ուղղակի կապ ունեցող մըն եմ։ Հետեւաբար ալ բնական է ալ բարոյական պարտք դգացի մէջս պաշտպանելու հայ մամուլը, որուն թերութիւնները ներծ ըլլալուն չհետաքրքրողներու առաջինները մէկն եմ, առանց սակայն զայն ամենաչինչ համարելու չափ ալ ծայրայեղներէն ըլլալու։

Հետեւաբար լուռ ունկնդիր մը եղած փոխանակուած կարծիքներուն, որոնց հիմը ոչ որոնելու ժամանակ ունէի եւ ոչ ալ փափաք կը զգայի։

Միայն թէ այնքան բազմազան գանգատներուն եւ այնքան ի՛զարմանալի կարծիքներուն մէջ որ կը յայտնուէին ընդդէմ եւ ի նպաստ հայ մամուլին, միայն մէկ հատ մը ամէնէն աւելի գրուածը իմ ուշադրութիւնս, վասն զի անիկա թուեցաւ ինծի երկար մտածումի մը արտայայտութիւնը։ Օրիորդ մը որ բաւական ուշադրութեամբ հետեւած էր — ինչպէս իր խօսքերէն եւ դատումներէն կը յայտնուէր— օրւան գրական նորութիւններուն եւ լրագրութեան, գաղափարներու այդ փոխանակութեան արտայայտութեանց մէջ — որուն կը ցաւիմ ըսելու թէ չատ ուշադիր չէի— յանկարծ լռեցի թէ կը դատապարտէր բոլոր այն գրուածները որոնք չափազանց կարեւորութիւն մը տուած իրենք իրենց, քանի երբեք նկատողութեան չեն առներ ճշմարիտները, ըմբռնումները, ապրելու կերպը, միլաւորը եւ հակումները այն հասարակութեան որուն համար կը գրեն։

Այս խօսքերը օրոնք նոյն պահուն իսկ աննկատ մնացին, չառանց յիշողութեան մէջ տրբալու սկսած էին — հակառակ ըսուած ատեն իբր լուրջ կարծիք մը տպաւորութիւն մը ըրած ըլլալնուն—երբ այսօր զանոնք վերակենդանացուց միտքիս մէջ Զարմայրի «Բերձրկական վկայագիրը» (1), որ կատար դնելու իր մասը հիմդ այն վերքին վրայ որ լրջմիտ օրիորդին ուշադրութիւնը գրաւած էր։

Մենք կը կարծենք թէ ի. դարուն մէջ այլ եւս չատ քիչեր կան էակներ, գիտութիւններու բարեկրթման ըսկզբունքը չընդունող, քանի որ անոնցմէ գտնուն հարատութիւնը եւ իմակութիւնը եղաւ այդ սկզբունքը, որ գիտութեան մէջ իր պաշտօ՛ն տեղը գրաւելէ յետոյ, իր վրայ կեդրոնացուց նաեւ գիտունին, գրագէտին ուշադրութիւնը։ Այս սկզբունքով արդէն ամէն ինչ, ըլլան անոնք նիւթ կամ էակ, կամ համղուա՛ վերջապէս հասարակութեան բարեկրթութիւնը անցեալ նախնական ձեւի մը ։ Բայց ինչ որ մտաւորական բարեփոխութիւնը կը սահմանէ, յանկարծական ոստումը չէ, այլ ծանր եւ աստիճանական զարգացումն է, որ դարերու ժամանակամիջոցներու հոլովմամբ նուաիրագործելով բարքերու եւ սովորութեանց ծիւնէր քարէղէն ներս պիտի թափանցէ։

Անիմաստ բան է ելլել գրել ժողովրդային նախապաշարմանց դէմ, երբ անոնք դարաւոր աւանդութեամբ մը եկած են զեռեղուիլ հասարակութեան միջին մէջ։ Միայն ըսել թէ նախապաշարում է, չատ անբաւական փաստ մըն է. պէտք է համոզել և ապացուցանել։

Գիտամասնութիւններով ժխտել նախապաշարումները, փաստերովհամոզել, անշուշտ մէկ անգամէն, մէկ յօդուածով կամ երկու տող գրութիւնով չեն կրնար ըլլալ, առանց չրջանկատութեան եւ հասարակութեան ներքին ընտանեկան և ընկերական կեանքին մօտէն ծանօթութեան։ Պէտք է նախ որ խորապէս ուսումնասիրուին հասարակութեան բարքերը, սովորութիւնները եւ ըմբռնումներ, և յետոյ անոր ուսուցչին նոր կարծիքներ։

Հակառակ պարագային, ժողովուրդին մասնորական յանգղդիմութեան ծառայող այդ կարծիքները ոչ միայն չեն ընդունուիր, այլեւ զանոնք յայտնողները կը դատափետուին։

Գիտեմ՝որ... պարզ է բան թէ։ Մեր հասարակութեան պէս մարդի անհաղատատութեամբ կազմուած հասարակութիւն, մասնորական զարգացման անհարթ և աննորդունակ մակերեւոյթով ժողովուրդ՝ գրեթէ ալխարհս եւ ոչ մէկ կողմը կարելի պիտի ըլլար գըտնել։ Աւելցուցէք ասոր վրայ նաև մեր հասարակութեան մասնորական կրթութեան առաջնորդով ըլլալու կոչուած անձերուն ալ բոլորվին իրարու անհաղ և անհամապատասխան դրութեամբ մը պատրաստած ըլլալը, այն ատեն գտած պիտի ըլլանք այդ պատճառները։

Ոչ ոք անձնդմէ օրոնք ինքզինքին մեր դպրոցներուն, բարեգործական հաստատութեանց կանոնաւորիչները հաչուեցին, ոչ ոք անոնցմէ օրոնք մեր լեզուն վերակազմելու եւ մեր կրօնքը բարեկարգելու ելան—կրնանք քիչ չատ ապահովութեամբ ըսել—պէտք եղածին պէս ուսումնասիրած էին մեր հասարակութեան ոգին, ըմբռնումներն եւ ընդունակութիւնները։

Շատ երկար յիտի ըլլար մի առ մի ցոյց տալ թէ կրօնական և կրթական որքան ըմբռնումներ օրոնք հազիւ քանի մը տասնեակ տարիներ առալ անհետեւի և դատապարտութեան արժանի կը համարուէին։ այսօր իբր ազգօգուտ ընդունուած գաղափարներ կրնան արտայայտուիլ, առանց նոյն իսկ ուշադրութիւն գրաւելու։

Նոյն իսկ այս բարեչրջումը հատարուած կրնանք համարել մեր կրօնական և քննադատական կազմակերպութիւնները։

(1) Տես «Սուրհանդակ» Թիւ 1535.

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ԹՈՐԹՈՆԸ (7

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Դրամի Քօղին Տակ

Վէպ

ՏԵՂԱԿԱՆ—ԸՆԴԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Ա.

—Եկո՛ւր, Դէօրգին հոս են...

—Վալրկեան մը, նայիմ սա Բարիզցիս ինչ ըրին...

—Ինչ Բարիզցի...

—Բժկեան է, ինչ է, օ՜հ չես գիտեր որչա՛փ պիտի զուարճանանք...երկու ժամ է խնդալէն մարեր եմ... խնդացը օձիքը ձեռքս տուաւ անգամ մը, ուղ չմնաց որ աֆիղի չբնեմ։

—Սա համբաւաւոր երգիչին համար չմո՞...

—Այո՛, բայց ա՛յն ատենն համբաւաւոր՝ որչափ կ'ըլլան մեր փողոցի աւտոնականները...

—Ինչո՞ւ... ձայնը ղուստր չէ՞...

—Ձայնը միայն... անկէ անդին մարդու հագուստով էշ մը... էշ մը մանաւանդ որ երբեք յոյս չէ տար օրին մէկը Բաղասմէ համբաւաւոր չորքոտաներին նմանելու... ա՛չ նախ գիտէ ալ խօսիլ... կեցիր քիչ մը... հիմայ կուգամ...

—Վերի սանդուխին տորոան ենք. չո՛ւտ եկուր։

—Այո՛, հիմայ, պահէ մը...

Վալրկեան իր երկու ընկերներուն քով գնաց։

Վալրկեան մը վերջ Եդուարդ ալ անոնց միացած էր։

—Տիկին Մինասեանի խնամքին յանձնուած է իմ երկու ուղղով աւտոնակս, ըսաւ չալուն քրքիջով մը։

Ծեռայ Մագուտաի ու Դէօրգի ձեռքը սեղմելով աւելցուց.

—Տղա՛ք, այս իրիկուն անպատճառ Սօֆիին եկէք... չէք գիտեր ինչ զմայլելի օրս մը ըրած եմ... Եղիկեանը հո՞ս է։

—Ներսն է, ըսաւ Վալրկեան, մեր աւտոնականները...

—Ինչո՞ւ... ձայնը ղուստր չէ՞...

—Ձայնը միայն... անկէ անդին մարդու հագուստով էշ մը... էշ մը մանաւանդ որ երբեք յոյս չէ տար օրին մէկը Բաղասմէ համբաւաւոր չորքոտաներին նմանելու... ա՛չ նախ գիտէ ալ խօսիլ... կեցիր քիչ մը... հիմայ կուգամ...

—Վերի սանդուխին տորոան ենք. չո՛ւտ եկուր։

—Այո՛, հիմայ, պահէ մը...

Վալրկեան իր երկու ընկերներուն քով գնաց։

Վալրկեան մը վերջ Եդուարդ ալ անոնց միացած էր։

—Տիկին Մինասեանի խնամքին յանձնուած է իմ երկու ուղղով աւտոնակս, ըսաւ չալուն քրքիջով մը։

Ծեռայ Մագուտաի ու Դէօրգի ձեռքը սեղմելով աւելցուց.

—Տղա՛ք, այս իրիկուն անպատճառ Սօֆիին եկէք... չէք գիտեր ինչ զմայլելի օրս մը ըրած եմ... Եղիկեանը հո՞ս է։

—Ներսն է, ըսաւ Վալրկեան, մեր

—Ա՛յ, Սօֆիէն... վերջէն, եթէ յարմար առիթ մը գտնենք կը հարցնենք իրեն... հիմայ դուք Արային գացէք։ ես ալ երթամ քիչ մը չորչուրեմ եղիկեանը...

Եւ հեռացաւ գնաց՝ վերջին անգամ մըն ալ ըսելով.

—Ժամադրութիւնը չմոռնաք...հիդ կէս գիշերին, չատ չատ սինկէս ժամ կէս։

—Ձենք մոռնար, ըսին երեք երիտասարդները, սանդուխը ձեռք առնելով։

Պարերը սկսած էին արդէն, և դահլիճին վրայ «Ֆաուստի վալսը կը գարնուէր։

Երեք երիտասարդներէն ոչ մէկը մտքէն անցուցած էր Եդուարդի առաջարկած ժամադրութիւնը մերժել։

ոչ օրինաւոր կին ունեցողը յանիանախանձ դատապարտութեան արժանաւոր է։ ուստի Գասկի Խարհուրդը այնպիսի անհրաժեշտ մտան է հաւատալ, որ առանց անոր կին ունեցող քրիստոնէին փրկութիւն չի կրնար ըլլալ։ Գ. Փանոսեանը ինքն ալ խիստ մեծ բարեմասութեամբ գրուցած ըլլալու է այս խօսքը. քանզի իր «պէյանամէ» ան նաեւ ընտիր քննադատական տետրակին մէջ քանի տեղեր յայտնի կը խոստովանի թէ եկեղեցւոյ Խորհուրդները համազոր են։

«Ուստի այս գանազան գրուածներէն տեսնելով որ Գ. Փանոսեանին միտքը եկեղեցւոյ հակառակիլ չէ. այս նիւթին վրայ առանձին հարցուեցաւ երէն, ինքն ալ ինքնագիր նամակ մը յայտնեց իր միտքը թէ ամենեւին կը ընդունի եւ հաւատայ դէմ խօսելու բնաւ դիտաւորութիւն ունեցած չէ. ինչպէս նամակին ան հետեւեալ խօսքն ալ կը հաստատէ. «Գասկը եօթը Խորհուրդ ատան պիրկի օլաւղընը պէզ տասխի քիլիսեմիզէ Թէվֆիգէն Թագըր իւէրիզ», այսինքն «Գասկին եօթն Խորհուրդ մէկն ըլլալը եկեղեցւոյ հաւատացածին նման ես ալ կը դաւանիմ»։

«Ուստի կրօնական Ժողովը ուրախութեամբ ծանուցանելով հատարակաւ թեան թէ Գ. Փանոսեանին միտքը եւ կեդեցւոյ վարդապետութեանց եւ խորհրդոյ հակառակիլ չէ եղեր, մեծ յոյսն ունի որ անիկա ինչպէս քանի մը տարիներէ ի վեր, այսպէս ալ տակէ եռանդ աւելի խոհեմութեամբ ժողովուրդին կը ծառայէ»։

1864. Փետրուար 27

Ի Գատրիարքարան Հայոց, Կ. Պոլիս

***

Խորհրդածութեան պէտք չկայ, իրողութիւնները այնքան պերճախօս են։ Այսօր այս սեմով ծանուցում մը քմծածել մը միայն կրնայ հրաւիրել իր վերրայ, երբ մեր ընտանեկան կազմակերպութեան պահանջներք, ամուսնական կեանքին՝ երկու տարաձեւ քաղաքակիներու մէկ կնձնալ դաչինք մը ըլլալը տպագրուած եւ անոր նոյն իսկ լուծելի ըլլալու պէտքին վրայ անդրադարձուած են։

Հետեւաբար խմացական բարեչրջման մը հանդէպ կը գտնուինք, բարեչրջում մը որ հետզհետէ կը տարածուի մտաւորական զարգացումովը պատասխանելաւ ուելէ, քան թէ Փանոսեանի եւ իրեն պէս ժամանակը կանխողներու առաջարկներովը՝ որոնք չատ անգամ ժայռի վրայ ինկած սերմերու պէս չէին արգասաւորուեր։

Գրողին հանդէպ հասարակութեան ունեցած պարտքը այս պայմաններուն մէջ կը ճչդուի. եթէ անկիա կամք ուներ մասնորապէս օգտակար ըլլալու իր համայնքին, նախ պարտի ուսումնասիրել վիճակը այն հասարակութեան որուն համար կը գրէ։

Այն ատեն մենք ալ փրկուած պիտի

ըլլանք կարգալէ կարդ մը պատահական տեսակցութիւններ, որոնք օգուտ մը չեն բերեր եւ չեն ծառայեր ուրիշ բանի, եթէ ոչ գայթակղութիւններ յարուցանելու և ընթերցողներու մէկ մասին գանգատներուն տեղի տալու։ Նոյն իսկ այդ քանի գազափարներն են որ ընթերցման ճաշակը հազիւ առնել սկսողներուն պատճառ կըլլան որ կարգալէ հրաժարին, ինչ որ մեծագոյն վնաս է մեր հասարակութեան համար։

Մ. ԱՆ, ԵՂԵԱՑ

ՎԻՃԱԾԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Հանմլք մըն է մեզի համար ծանուցանել թէ այս օրերուն սկսող թանկագին աշխատակցութիւնը կը վայելենք տաղանդաւոր գրագիտուհիի մը Տիկին Զապէլ Եսայեանի, որ արդէն քիչ ժամանակի մէջ այնքան փայլուն անուն մը չինած է իրեն։ Իրմով կ'ընդարձակուի կին տարրը՝ մեր գրականութեան մէջ. —այնքան փափաքելի պարագայ մը որդարեւ, զոր հատատող հպիւռ թէ մէկ երկու կին գրողներ ունեցած ենք։

(Մ. Ս.)

Դեռ արշալոյսը չէր ճերմկցուցած անթափանց ալպիկները. երկայ տարհին մէկ ծանրէն կանթեղին լոյսը կը պըլպլար. երբեմն մէկէն բացուող դռնէ մը պատճառ օդին տեղափոխութենէն դողդողան թռթռալ մը կը գալարուէր, կ'արծարծուէր կապտագոյն ջրոյի մը մէկ ընդլայնուելով, յետոյ նորէն ինքն իր մէկ ամփոփուած հպիւռ թէ կը նշուլէր։

—Ա՜հ, ա՜հ...

Հծմռնգներ երբեմն ակար. երբեմն սուր հառաչանքի պէս կը վրդովէին տրակին լուսթիւնը որ առաւօտեան դէմ միշտ յարթարար նիստոյ կ'ըլլար ամայանգին հակումներէ եռաքը, ամբոխուած հիւանդներուն անկանոն չնչառութիւնովը միայն խանգարուած։

Հիւանդանոցին մէջ այդ տրակը ամէնէն տխուր էր, ամէնէն յուսահատականը. ցած առաստաղին ներքեւ որ կարծես հպիւռ թէ հատառ կը մնար դիր գերաններուն վրայ, 12 անկողինները՝ իրարմէ հեռու և ընդհանրապէս սեղանով մը բաժնուած՝ կ'երկարէին ձերմակ եւ նեղ դաշտներու պէս. բոլոր տարաբախտ մարդերը հոն էին, անոնք որ բաւական ուժ չէին ունեցած գնալ մը ծնելու և իրենց անձէն հառաջորդէն ժամանակին առալ խօսափած էր վիճաձը, անոնք որ առաջին մանկիկ մը կարծնելով մշանթենական ամուլութեան մը ենթարկուած էին կամ անբաւելի տխուր մը վարակուած, դատապարտած էին խելագար և վատոյժ ներումդ մը մարդը ըլլալ։ հոն կը պատսպարուէին նաև ոճրագործ մարդերը, անոնք որ կրցած էին իրենց մէջ եղող զաւակը սպանանել, անխորհուրդ և յիմար միջոցներով և իրենք ալ յաճախ կ'երթային անոնց հետեւէն, և այս վերջիններուն թիւը աւելի տուաւր էր ընդհանրապէս։ Բժկապետը և իր հետեւողները խոստ եւ ծանր երեւոյթով մը կ'անցնէին հոնկէ, թէ բաղդատմամբ

Այդ տղան Բերայի չատ մը հայ ընտանիքներուն կուտքն էր, չարաբաստիկ, բամբասանքի, հեգնանքի թիրախ մը՝ որ իրեն ծանօթ եղող ամէն անձէ հատատարտէ իր հարկի բաժինը կը պահանջէր, յաճախ քանդաբար, կոշտ ու աննպատ կերպով մը։ Բայց ատոր համառակ՝ ձեռքէ ձեռք կը խլուէր, գրեթէ օր չէր ըլլար որ տեղէ մը չերեւիլ ղինքը՝ կա՛մ երեկոյթի մը, կա՛մ ղբօսանքի մը և կամ ընտանեկան հաւաքոյթներու։

Չկար բան մը՝ որուն ծանօթ չըլլար իր խուզարկու և մշտապէս անյագ հետաքրքրութիւնը բնաւ կասիլ չէր գիտեր։ կը սպրդէր ընտանիքներէ ներս կը խուզէր անոց ներքին կեանքին ամէնէն թագուն կացութիւնը, մինչեւ ննջասենեակներու գաղտնիքներուն կ'թափանցէր, երեւան կը հանէր տ՛, առաիճան գաղտնի յարաբերութիւնն որոնք ընդհանուր տպաւորութիւն կ'առ թէին։

(Շարունակելի)

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ 198

ՆԱԽՕՒ ԿԱՄ ՈՉԻՆՉ

ԳՐՈՂ ՏԱՐԵՑ ՏՈՒԱՐ

ԲՐԻՒՍՈՎԻ ԿՏՈՒՄ

21

Մեր պատուհանի առջև ընկած ձյունը, ե՛ւ ոստայնի պես ցանցած ճյուղերը հին հիշողությունների են նմանեցնում ինձ, ես ամբողջ գիշեր չեմ քնացել, և ամբողջ գիշեր էլ ինձ թվում էր, թե ինչ-որ մեկը ինձ հետ խոսում է, ինչ-որ մեկը ինձ հետ ծիծաղում է, ինչ-որ մեկը ինձ հետ լաց է լինում։

Ամբողջ գիշեր ես լսում էի ինչ-որ մեկի ոտնաձայները, ինչ-որ մեկի շշուկները, ինչ-որ մեկի հառաչանքները։ Ես լսում էի ինչ-որ մեկի ձայնը, որ ինձ կանչում էր, ինձ էր կանչում, ինձ, ինձ, ինձ, ով էլ լիներ նա, ես պատրաստ էի գնալ նրա մոտ, ես պատրաստ էի ամեն ինչ անել նրա համար, ես պատրաստ էի ամեն ինչ անել նրա համար, միայն թե նա ինձ կանչեր, միայն թե նա ինձ ասեր, որ ես պետք է գնամ նրա մոտ, և ես կգնայի նրա մոտ, ես կգնայի նրա մոտ, ես կգնայի նրա մոտ...

— Ի՞նչ է նա ուզում ինձանից, ես ինքս ինձ հարցնում էի, ի՞նչ է նա ուզում ինձանից, ես ինքս ինձ հարցնում էի, ի՞նչ է նա ուզում ինձանից, ես ինքս ինձ հարցնում էի, ես ինքս ինձ հարցնում էի, ես ինքս ինձ հարցնում էի

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ»

ՀԱՍՑԵ՝ ԹԻՖԼԻՍ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 23

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ԵՐԵՎԱՆ, ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՊՈՍՏՈՎ ՆԱ ԴՈՆՈՒ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՍՈՒԽՈՒՄ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՍԱՄԱՐԿԱՆԴ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՊԱՐԻԶ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՄԱՆՉԵՍՏԵՐ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՄԱՐՍԵԼ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ԼՈՆԴՈՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՓԱՐԻԶ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՎԵՆԵՍԻԿ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՎԻԵՆՆԱ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ԲԵՐԼԻՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ 1

ՀԵՌԱԽՕՍԱՀԱՄԱՐ 2-37

ՀԱՍՑԵ՝ ՀԱՄԲՈՒՐԳ

ԿՈՂՈՒԿ

ԱՆՏ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԲԱՐԵԿԱՄԱՑ

2

Բեն որ գնաց.—Մոդիսեաներ հզօրս Հնդկաստանի մէջ։ Ա. Ալիշանի կենսագրութիւնը։ Ազգ. Ժողովոյ նիստերը։ Ազգ. Ընդհանուր Ժողովոյ ընտրութիւնը։ Ազգ. Ընդհանուր